Náučný chodník Poklady Drnavy

Kraj:	Košický
Okresy:	Rožňava
Geomorfologické jednotky:	Rožňavská kotlina a Volovské vrchy
Geologické jednotky:	neogénna panva a gemerské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Drnava, č. d. 81 a pešo k východu asi 350 m
Východisko:	Drnava, neďaleko bývalej železiarne
Trasa:	Drnava: neďaleko bývalej železiarne – areál pri štôlni Dionýz – po trase bývalej železnice ponad obec k západu – kaplnka Panny Márie – obcou k východu a juhu proti toku Vŕbového potoka – kostol sv. Mikuláša – neďaleko bývalej železiarne
Dĺžka, prevýšenie:	5 km, prevýšenie 80 m
Čas prechodu:	2 h
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske, historické, banícke

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2019

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je; skladačka s opisom zastávok a trasou náučného chodníka (k dispozícii v schránke na stojanoch niektorých panelov)

Kontakt: Obecný úrad Drnava, Drnava 149, 049 42 Drnava, tel. 058/ 7971 112

Poznámky: (1) Názvy zastávok 2 a 3 v pláne náučného chodníka sa líšia od názvu informačných panelov v teréne. (2) Texty na informačných paneloch sú v slovenskom a maďarskom jazyku.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie; miesto vhodné pre výučbu je v upravenom areáli jeho zastávky 3 pri štôlni Dionýz.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Drnava. Obec na juhu východného Slovenska východne od Rožňavy v najvýchodnejšom cípe Rožňavskej kotliny na severe lemovanom Volovskými vrchmi a na juhu Slovenským krasom v doline Čremošnej. Pôvodne banská osada sa prvýkrát písomne spomína v roku 1364. Patrila hradu Turňa, neskôr majiteľom blízkeho hradu Krásna Hôrka Bubekovcom a Andrássyovcom. Vo Volovských vrchoch na jej území a severovýchodne od Krásnohorského Podhradia sa ťažila železná ruda. Ťažba sa zvýšila a kulminovala v priebehu 19. storočia po výstavbe modernej železiarne, ukončená bola pre vyčerpanie ložísk v roku 1965. Na prepravu rudy v území v 40. rokoch 20. storočia vybudovali úzkokoľajnú železnicu, prepájajúcu dva hlavné ťažobné revíry v území – Drnavu a Malý vrch –, a na ňu nadväzujúcu lanovku medzi Malým vrchom a Rožňava Baňou. Významné boli i žilné ložiská barytu. V 18. storočí tu vznikali železiarske podniky – na jeho konci v obci pracovali štyri tavné pece a štyri hámre, ktoré v roku 1821 a 1852 nahradili vysoké pece a pribudla **železiareň grófa Andrássyho**, ktorá patrila medzi najvýznamnejších producentov železa v Uhorsku. Zlievareň sa spočiatku zameriavala najmä na výrobu veľkých odliatkov určených pre stavebníctvo a priemyselné účely, v 40. rokoch 19. storočia v nej vyrobili komponenty (nosné stĺpy, liatinové vráta, oká) pre Széchenyiho reťazový most (Széchenyi lánchíd) – prvý most cez Dunaj spájajúci Pešť s Budínom, v tom čase jeden z najväčších na svete –, za čo si obec vyslúžila prezývku Malá Pešť (Kis Pest). Dodnes sa zachovala budova železiarne, rovnako ako barokovo-klasicistický kaštieľ Andrássyovcov z polovice 18. storočia (obe stavby chátrajúce, resp. bez využitia). Pamiatkou je i barokovo-klasicistický kostol sv. Mikuláša z roku 1779, prebudovaný v roku 1897. Banskú a hutnícko-železiarsku činnosť v obci a jej okolí pripomína mnoho pamiatok (budovy, štôlne, haldy, trasa železnice). Areál **štôlne Dionýz** (*maď.* **Dénes**) severovýchodne nad obcou, pomenovanej po Dionýzovi Andrássym, je upravený pre turistickú verejnosť. V severovýchodnej časti intravilánu rastie mohutný exemplár 14 m vysokého **700-ročného duba letného (*Quercus robur*)** s obvodom v prsnej výške vyše 520 cm a šírkou koruny 21 m, ktorý ako Strom roka 2020 reprezentoval Slovensko v európskej súťaži European Tree of the Year (je pri ňom zastávka 2 náučného chodníka Poklady Drnavy).

Tulipán-Sedliacky dvor v Drnave. Zrekonštruovaný murovaný dom v centre Drnavy (č. d. 31) z hlinených váľkov s kamennou podmurovkou z roku 1920 inšpirovaný ľudovým klasicizmom a secesiou. Reprezentuje ľudovú architektúru založenú na tradičnej kultúre Palócov – maďarskej etnografickej skupiny slovensko-maďarského pohraničia. Ich pomenovanie pochádza zo slovanského pojmu Polovec

(*pl.* Polovci), označujúceho skupiny Kúnov (Kumánov), ktorí sa tu usadili ešte pred ich masovým osídlením v 13. storočí, kedy zo Strednej Ázie utekali aj do Uhorska pred Mongolmi. Štvorpriestorový dom s prednou izbou, kuchyňou, zadnou izbou a komorou, sedlovou strechou a zdobenými špaletovými oknami je bohato na priečelí dekorovaný plastickými ornamentmi. V Sedliackom dvore je požičovňa bicyklov a kolobežiek (kontakt – tel. 0907 794 813).

Národná prírodná pamiatka Krásnohorská jaskyňa a **Národná kultúrna pamiatka Hrad Krásna Hôrka** > pozri heslá v Náučný chodník Jaskyne Slovenského krasu – svetové prírodné dedičstvo

Rožňavská kotlina. Rozlohou malá kotlina na juhu východného Slovenska v rámci Slovenského rudohoria zhruba medzi obcami Honce, Brzotín, Drnava a Rožňava. Jej dĺžka vo východo-západnom smere je necelých 20 km. Na severe susedí s Volovskými vrchmi a Revúckou vrchovinou a na juhu veľmi ostro strmými svahmi so Slovenským krasom. Vyplnená je neogénnymi a kvartérnymi sedimentmi nív (najmä Slanej) a veľkého náplavového kužeľa Krásnohorského potoka, na ktoré sa viaže rovinný a pahorkatinný reliéf. V západnej časti vystupuje staršie geologické podložie (triasové bridlice, slienité vápence, vápence) s členitejším reliéfom až vrchovinného rázu, kde sa nachádzajú najvyššie polohy v rámci – chrbát Roveň 528 m n. m. južne od Rakovnice a izolovaný vrch Sedlo 470 m n. m. západne od Rožňavy. Zo severu na juh kotlinu preteká rieka Slaná, ktorá sprava priberá Honský potok a zľava Rožňavský potok a Čremošnú a kotlinu opúšťa vo výške 254 m n. m. Kotlina je zväčša odlesnená s poľnohospodárskym využitím s výnimkou členitejších území v západnej časti. Kotlinou prechádzajú komunikácie celoslovenského významu na trase Zvolen – Košice, a to cesta I. triedy 16 a železničná trať číslo 160.

Volovské vrchy. Rozľahlé, až 70 km dlhé a vyše 30 km široké pohorie východo-západného smeru na juhu východného Slovenska zhruba medzi Dobšinou, Rožňavou, Medzevom, Košicami, Margecanmi, Krompachmi, Spišskou Novou Vsou a Dedinkami. Susedí na juhu s Revúckou vrchovinou, Rožňavskou kotlinou, Slovenským krasom a Košickou kotlinou, na severe s Čiernou horou, Hornádskou kotlinou a Slovenským rajom (podcelkom Spišsko-gemerského krasu) a na západe krátko so Stolickými vrchmi. Má komplikovanú vrásovo-zlomovú štruktúru i geologickú stavbu, v ktorej prevládajú paleozoické slabo premenené horniny (fylity, paleovulkanity) s výskytom železných a polymetalických rúd, sadrovca, magnezitu. Pri severnom a východnom okraji sa vyskytujú mezozoické vápence a dolomity (Galmus a oblasť okolo Folkmarskej skaly a Červenej skaly). Pomerne na veľkej ploche presahuje nadmorská výška 1 000 m, najvyšším je vrch Skalisko (1 293 m n. m.) v masíve Volovca v juhozápadnej časti pohoria severne nad Čučmou. Prevláda hornatinový, hladko modelovaný reliéf, len okolo Hnilca a Belej sa vytvorili širšie doliny až brázdy s miernejšie rezaným (podvrchovinným) reliéfom (Hnilecké podolie, Hámorská brázda). Zhruba rovnobežne so severnou hranicou pohorie naprieč – medzi Dedinkami a Margecanmi – preteká Hnilec hlbokou členitou dolinou, pozdĺž severnej hranice pohoria tečie Hornád, vo vnútri pohoria pramení napr. Bodva. Prevažne zalesnené pohorie s neveľkými pôvodne baníckymi sídlami križuje viacero cestných komunikácií vysoko ležiacimi sedlami (Dobšinský kopec, Grajnár, Súľová, Úhornianske sedlo, Štóske sedlo) a prechádza ním (dolinou Hnilca) železničná trať Červená Skala – Margecany.

Názvy informačných panelov (a zastávok, ak sú odlišné)

1. Náučný chodník Poklady Drnavy / Drnavská železiareň (*obojstranný panel*)
2. Obec Drnava (Dub letný (*Quercus robur*))
3. Zdar Boh 11. 6. 1965 + informačný panel Slovenskej banskej cesty Lokalita 6/8 Drnava (Štôlňa Dionýz)
4. Kaplnka panny Márie

5. Kaštieľ Andrássyovcov
6. Kostol sv. Mikuláša biskupa

Informačné panely nemajú jednotný vzhľad, nie sú označené názvom náučného chodníka ani nie sú číslované.
Zastávky uvedené na úvodnom informačnom paneli vo východisku náučného chodníka a panely na nich v ich vyššie uvedenom zozname na trase dopĺňajú ďalšie informačné tabule (Rastlinstvo, Živočíšna ríša).
Úvodný informačný panel sa nachádza duplicitne aj medzi zastávkami 4 a 5 pri usadlosti Tulipán-Sedliacky dvor s požičovňou bicyklov.

Obec Drnava
Dernő község

Rastlinstvo
Növényvilág

Živočíšna ríša
Állatvilág
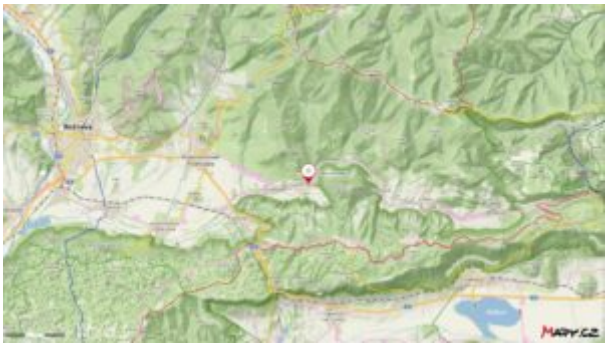
Kostol sv. Mikuláša biskupa
Szt. Miklós püspök temploma
NÁUČNÝ CHODNÍK